

har ydet gennem de organisationer, vi deltager i - jeg tænker på FN, EU og NATO - samlet set ikke har været en succes. Disse organisationer er organiseret til at håndtere helt andre typer konflikter.

Man kan synes, det skal med på plussiden - som udenrigsministeren også fremhævede - at det er lykkedes at undgå, at konflikten har bredt sig, så den også ville have omfattet de store europæiske nationer. Det ville have været den sandsynlige udvikling før Anden Verdenskrig, så noget har vi da lært af de to verdenskrige.

At det er lykkedes at begrænse konflikten til at holde sig inden for Eksjugoslaviens grænser, skyldes ikke politisk lederskab, men nok snarere den udvikling, som har været generel i Europa i efterkrigstiden på andre områder, nemlig den økonomiske og handelsmæssige integration og den gensidige afhængighed, som er blevet skabt. Den proces har mindsket tidligere historiske modsætninger meget.

Nogle vil måske sige, at selve indsatsen i Eksjugoslavien samlet set næppe har haft nogen positiv effekt. En vis konfliktbegrænsende virkning opvejes af det faktum, at FN-indsatsen visse steder nærmest har gjort krigsførelsen lettere for den ene af de krigsførende parter. Spørgsmålet i forhold til fremtiden må derfor være, hvad der gik galt i Jugoslavien, ligesom vi kan spørge, hvad der gik galt i Somalia.

På plussiden kan vi se FN's store humanitære indsats, som har reddet i tusindvis af mennesker, og den danske indsats har fulgt de danske traditioner for at bakke fuldt og helt op bag FN's fredsindsats. Der har aldrig været tvivl om, at Danmark skulle bakke mest muligt op bag forsøgene på at skabe fred i det tidligere Jugoslavien. Allerede i juli 1991 sendte vi de første observatørhold af sted og leverede efterfølgende et meget betydeligt bidrag til FN's fredsbevarende styrker i området. Herudover har Danmark deltaget i EU's indsats i området, der dels har bestået af nødhjælp, dels af indsættelse af observatører og også af mæglingsforsøg.

Fra starten forsøgte EU-landene at holde en fælles linje med hensyn til Jugoslaviens opløsning. Det lykkedes nogenlunde, selv om Socialdemokratiet finder, at anerkendelsen af de nye republikker kom alt for hurtigt, og uden at der var sikret tilstrækkelige garantier for mindretalenes rettigheder. Det sagde vi dengang, og det mener vi stadig.

Efterhånden som konflikten bredte sig, blev de fredsbevarende styrker også forstærket. Det

har været meget forskellige opgaver, de har været udsat for at skulle løse i de forskellige republikker. Efter at krigshandlingerne var stilnet af i Kroatien, opstod den langt blodigere konflikt i Bosnien-Hercegovina, som stillede FN-tropperne over for trusler og udfordringer, som var langt større, end man har set tidligere under FN-operationer.

Trods en ihærdig indsats fra både FN's og EU's side, som både har indeholdt nødhjælp, en fredsbevarende indsats og utallige mæglingsforsøg, er vi i dag ikke tættere på en acceptabel løsning på områdets problemer, end da indsatsen startede. De brudte våbenhviler og endeløse forhandlinger om Bosnien-Hercegovinas fremtidige skæbne taler deres tydelige sprog om områdets dybe historiske og kulturelle modsætninger og den totale mangel på tillid mellem konfliktens parter.

Mangelen på holdbare resultater har fået mange til at mene, at det rigtige ville være blot at trække FN-styrkerne ud af området og overlade det til konfliktens parter endegyldigt at afgøre sagen med militære midler. Det er en kynisk indstilling, som er et åbent brud med Danmarks udenrigspolitiske traditioner og det håb om en fredelig sameksistens i Europa, som mange europæere føler burde være inden for rækkevidde nu. At lade konflikten finde en rent militær løsning ville være et kolossalt nederlag for både FN og EU, samtidig med at det ville sætte Europas sikkerhedspolitiske situation mange år tilbage. Vi måtte igen indstille os på, at magt er ret i Europa, og at den militært set stærkeste i sidste ende har mulighed for at gennemtvinge og få sin vilje.

Dette er ikke acceptabelt på nogen måde. Vi har et fælles ansvar for at løse konflikter ved et forhandlingsbord og via de sikkerhedspolitiske organisationer. Det har altid været Danmarks holdning, at vi skulle bakke maksimalt op om den fælles konfliktløsningsindsats, hvor FN tildeles den afgørende rolle.

Men fremover er det vigtigt at gøre sig klart, at der skal være mulighed for at sætte ind langt tidligere med konfliktforebyggende instrumenter, og at vi skal være langt mere fleksible i opfattelsen af, hvilke instrumenter der kan anvendes i en sikkerhedspolitisk sammenhæng. Vi skal ikke bare sidde med hænderne i skødet og vente på, at den militære konflikt bryder ud, men derimod sætte ind på et langt tidligere tidspunkt og søge at forhindre, at konflikterne i det hele taget opstår.